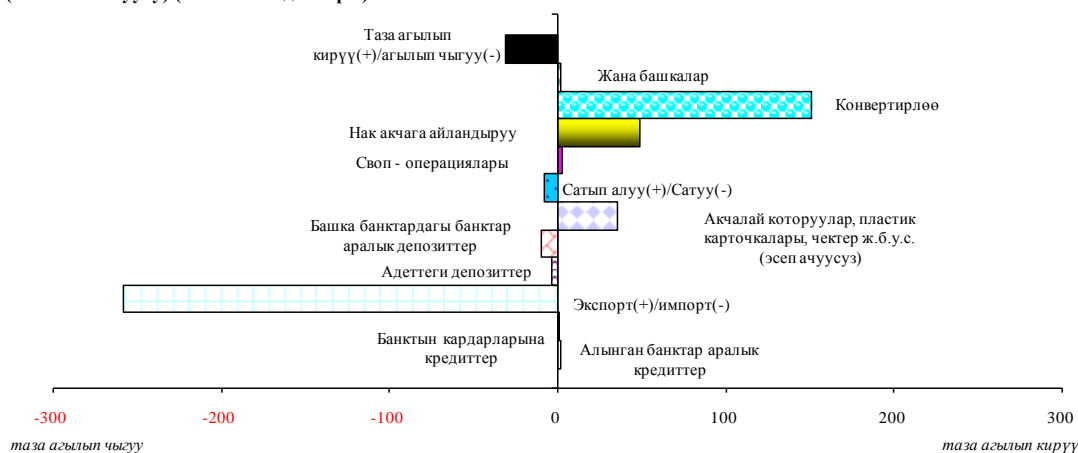

Валюта рыногу (2014-жыл май)

1-график. Накталай эмес АКШ долларыны коммерциялык банктарына таза агылып кирүүсү (агылып чыгуусу) (млн. АКШ доллары)

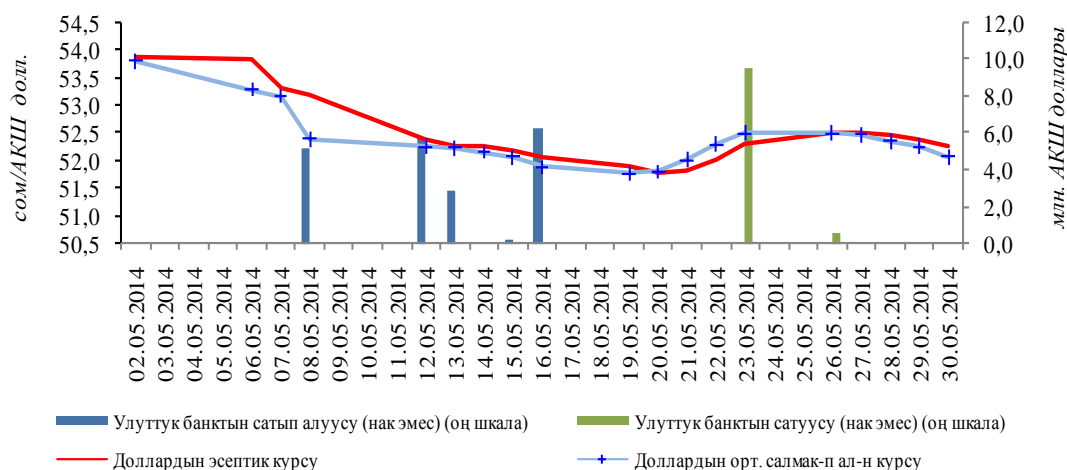

Май айында сезондук факторлордун таасир этиши менен шартталган чет өлкө валютасына суроо-талаптан сунуштун жогору болгондугуна байланыштуу АКШ валютасынын алмашуу курсу бир АКШ доллары үчүн 53,9615 сомдон 52,0806 сомго чейин төмөндөгөн тенденция улангандыгы байкалган. Эсептик курсту төмөндөтүүнүн негизги баскычы кароого алынып жаткан мезгилдин экинчи декадасына туура келген. Рыноктун ири катышуучулары тарабынан валютага болгон сунушту жогорулатуу, негизинен, банктар аралык кредиттерди алуунун, акча каражаттарын нак акчага айландыруунун, ошондой эле банктардын конвертациондук операцияларды ишке ашыруунун жыйынтыгында алынган долларлардын эсебинен ишке ашырылган (1-график).

Кароого алынган мезгил аралыгында чет өлкө валютасын сатып алуу-сатуу боюнча операциялардын жалпы көлөмү 47,9 млрд. сом өлчөмүндө түптөлүү менен өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнө салыштырмалуу 2,4 пайызга көбөйгөн. Ага коммерциялык банктардын нак акчаларга байланыштуу ишке ашырган операциялар сегментинде иш жигеринин 8,5 пайызга, сандык көрсөткүчтө 23,5 млрд. сомго чейин, ошондой эле алмашуу бюролорунун – 17,8 млрд. сомго (+5,0 пайызга) жогорулашы себеп болгон. Мындан тышкары, коммерциялык банктардын нак эмес акчаларга байланыштуу ишке ашырган операцияларынын көлөмү 6,5 млрд. сомго чейин төмөндөгөн, бул өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнөн 19,3 пайызга төмөн.

Банктар аралык валюта тооруктарынын чогуу алгандагы жүгүртүүсү 59,9 пайызга төмөндөө менен 52,5 млн. АКШ долларына чейин азайган. Алмашуу курсунун кескин өзгөрүүлөрүн жөнгө салуу максатында, Улуттук банк кароого алынган мезгил аралыгында 10,2 млн. АКШ доллар суммасына сатуулар боюнча сыяктуу эле, чет өлкө валютасын 20,5 млн. АКШ доллар суммасына сатып алуу боюнча да интервенцияларды жүргүзгөн (2013-жылдын тиешелүү мезгил ичинде чет өлкө валютасын сатуу жана сатып алуу боюнча интервенциялар жүргүзүлгөн эмес) (2-график).

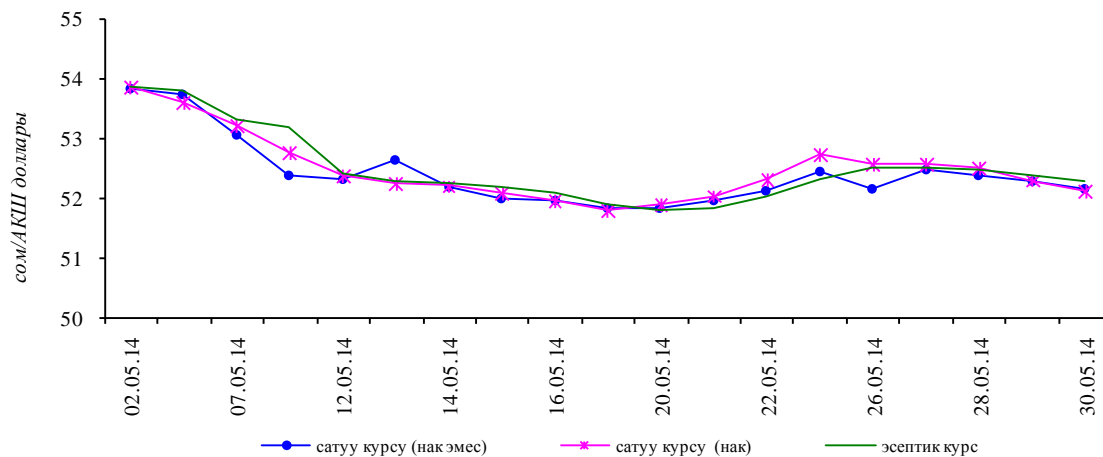
2-график. АКШ доллар курсунун динамикасы

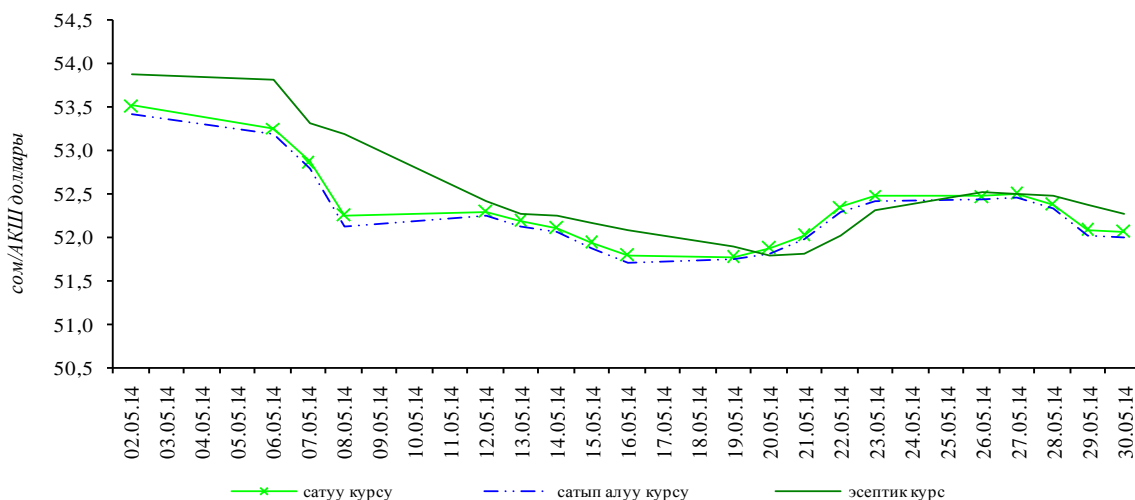
Кароого алынган мезгил аралыгында Улуттук банк коммерциялык банктар менен СВОП-операцияларды ишке ашырган эмес.

Валюталарды негизги түрлөрү боюнча бөлүштүрүүдө орус рубли жана казак теңгеси боюнча ишке ашырылган операциялардын көлөмү жогорулагандыгы байкалган. Мында ишке ашырылган операциялардын жалпы көлөмүндө валюталардын үлүштүк катышы төмөнкүдөй бөлүштүрүлгөн: АКШ долларында ишке ашырылган операциялардын салыштырма салмагы 2,8 пайыздык пунктка, 58,7 пайызга чейин төмөндөгөн; орус рубли валютасында ишке ашырылган операциялардын салыштырма салмагы 1,4 пайыздык пунктка, 34,0 пайызга чейин көбөйгөн. Казак теңгесинде операциялардын үлүшү ай ичинде 1,5 пайыздык пунктка көбөйүү менен 5,7 пайызды түзгөн, евро – 0,1 пайыздык пунктка төмөндөө менен 1,7 пайызды түзгөн.

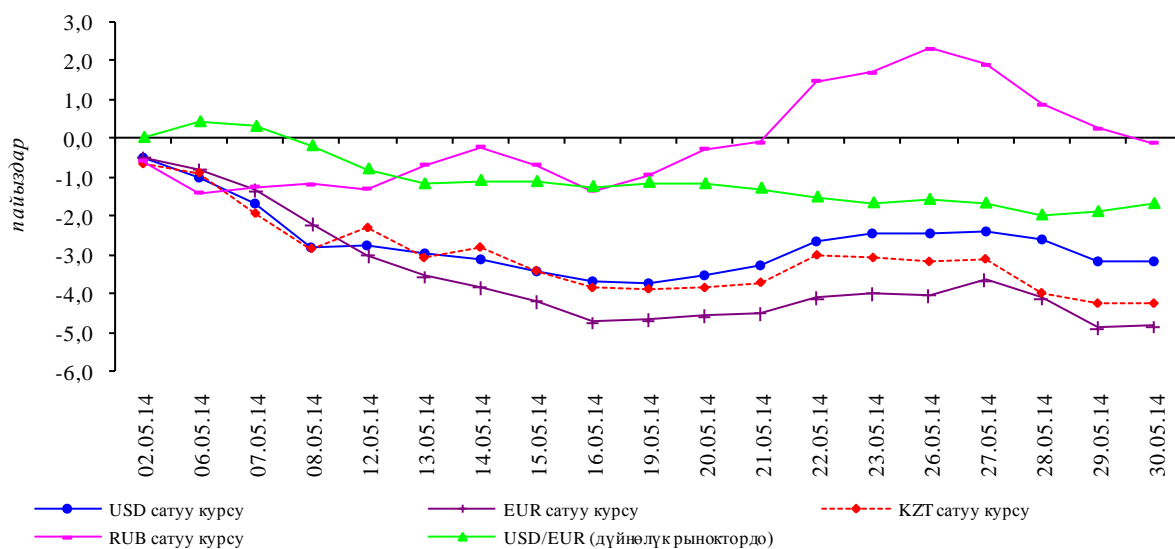
3-график. Коммерциялык банктарда нак жана нак эмес АКШ долларынын курсунун динамикасы

4-график. Алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун динамикасы

5-график. Алмаштыруу бюролорундагы валюта курстарынын жана АКШ долларынын дүйнөлүк рынокторундагы өсүш арымдарынын динамикасы

1-таблица. Операциялардын түрлөрү боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	Комм. банктардын накталай эмес операциялары		Комм. банктардын накталай операциялары		Алмаштыруу бюролордун накталай операциялары		
		Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	
2013	05	26 955,3	5 200,4	19,3	18 183,9	67,5	3 570,9	13,3
	06	28 266,2	4 678,1	16,6	19 944,9	70,6	3 643,2	12,9
	07	37 930,0	5 752,4	15,2	27 754,2	73,2	4 423,4	11,7
	08	38 826,0	6 616,9	17,0	28 199,8	72,6	4 009,3	10,3
	09	39 130,5	6 104,3	15,6	29 125,7	74,4	3 900,5	10,0
	10	42 897,0	7 102,4	16,6	31 612,2	73,7	4 182,4	9,8
	11	33 607,6	4 884,3	16,6	24 675,1	73,4	4 048,2	12,1
12	36 538,7	4 492,4	14,5	27 766,9	76,0	4 279,3	11,7	
2014	01	24 803,9	2 945,5	12,3	18 519,1	74,7	3 339,2	13,5
	02	30 071,0	7 961,2	11,9	17 994,7	59,8	4 115,0	13,7
	03	45 081,1	8 512,6	26,5	21 763,0	48,3	14 805,5	32,8
	04	46 760,3	8 085,1	17,3	21 670,9	46,3	17 004,3	36,4
	05	47 882,3	6 522,9	13,6	23 511,3	49,1	17 848,1	37,3

2-таблица. Валюталар боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	АКШ доллары		Евро		Орус рубли		Казак тенгеси		Жана башкалар		
		көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	
2013	05	26 955,3	15 437,5	57,3	889,9	3,3	7 674,7	28,5	2 942,7	10,9	10,3	0,0
	06	28 266,2	16 175,0	57,2	961,9	3,4	8 522,8	30,2	2 597,1	9,2	9,5	0,0
	07	37 930,0	22 098,6	58,3	1 035,7	2,7	11 164,6	29,4	3 615,8	9,5	15,5	0,0
	08	38 826,0	22 692,5	58,5	1 210,1	3,1	10 660,6	27,5	4 253,1	11,0	9,7	0,0
	09	39 130,5	23 373,9	59,7	1 091,5	2,8	11 996,7	30,7	2 655,5	6,8	13,0	0,0
	10	42 897,0	25 505,5	59,5	1 594,2	3,7	12 772,4	29,8	3 016,8	7,0	8,2	0,0
	11	33 607,6	20 652,9	61,5	1 017,2	3,0	9 355,4	27,8	2 575,5	7,7	6,7	0,0
	12	36 538,7	22 098,3	60,5	860,5	2,4	11 222,1	30,7	2 348,7	6,4	9,0	0,0
2014	01	24 803,9	15 311,8	61,7	746,4	3,0	7 694,2	31,0	1 044,2	4,2	7,3	0,0
	02	30 071,0	21 360,4	71,0	811,7	2,7	6 903,4	23,0	986,6	3,3	8,8	0,0
	03	45 081,1	28 272,0	62,7	704,4	1,6	14 064,5	31,2	2 034,4	4,5	5,9	0,0
	04	46 760,3	28 744,6	61,5	837,9	1,8	15 243,2	32,6	1 925,7	4,1	8,9	0,0
	05	47 882,3	28 093,5	58,7	803,8	1,7	16 273,7	34,0	2 705,4	5,7	6,0	0,0

3-таблица. Четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Айдын акырына карата эсептик курс				Бир ай ичинде эсептик курстун четтөөсү				
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	
2013	05	48,2300	62,5230	1,5268	0,3192	0,1%	-0,8%	-0,9%	0,2%
	06	48,6409	63,4543	1,4867	0,3207	0,9%	1,5%	-2,6%	0,5%
	07	48,8745	64,8613	1,4860	0,3192	0,5%	2,2%	0,0%	-0,5%
	08	48,7243	64,5305	1,4655	0,3189	-0,3%	-0,5%	-1,4%	-0,1%
	09	48,6197	65,6731	1,5032	0,3165	-0,2%	1,8%	2,6%	-0,7%
	10	48,5027	66,7809	1,5128	0,3143	-0,2%	1,7%	0,6%	-0,7%
	11	48,9590	66,6234	1,4750	0,3186	0,9%	-0,2%	-2,5%	1,4%
	12	49,2470	67,7048	1,5047	0,3206	0,6%	1,6%	2,0%	0,6%
2014	01	50,4158	68,6613	1,4304	0,3241	2,4%	1,4%	-4,9%	1,1%
	02	52,4359	71,6379	1,4545	0,2849	4,0%	4,3%	1,7%	-12,1%
	03	54,4813	74,6884	1,3723	0,2993	3,9%	4,3%	-5,7%	5,1%
	04	53,9615	74,8365	1,5116	0,2964	-1,0%	0,2%	10,2%	-1,0%
	05	52,2705	71,1872	1,5086	0,2849	-3,1%	-4,9%	-0,2%	-3,9%

4-таблица. Алмашуу бюрлорунда четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Бир ай ичиндеги орточо маржа				Валюталарды сатуу курсунун орточо чиленишкен четтөөсү				Бир ай ичинде валюталарды сатуу курсунун четтөөсү				
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	
2013	05	0,2%	0,5%	0,6%	0,7%	0,0%	0,2%	0,1%	0,1%	0,3%	-0,4%	-1,0%	0,4%
	06	0,2%	0,4%	0,7%	0,7%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	0,5%	1,1%	-2,7%	0,1%
	07	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,8%	1,8%	0,8%	-0,3%
	08	0,3%	0,5%	0,7%	0,7%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,4%	-0,1%	-2,9%	-0,4%
	09	0,3%	0,4%	0,6%	0,8%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	-0,1%	1,7%	4,1%	-0,3%
	10	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,3%	1,6%	0,8%	-0,5%
	11	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,9%	0,0%	-2,2%	0,8%
	12	0,3%	0,4%	0,6%	0,6%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,8%	1,0%	0,9%	0,1%
2014	01	0,3%	0,4%	0,7%	0,8%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	2,0%	1,7%	-3,8%	2,2%
	02	0,4%	0,6%	0,6%	2,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	8,0%	8,5%	4,2%	-9,5%
	03	0,2%	0,6%	0,2%	0,7%	0,1%	0,4%	0,3%	0,3%	0,1%	1,1%	1,9%	1,9%
	04	0,1%	0,4%	0,1%	0,4%	0,0%	0,2%	0,4%	0,1%	-1,2%	-0,5%	-1,3%	-1,1%
	05	0,1%	0,6%	0,2%	0,4%	0,2%	0,3%	0,4%	0,3%	-3,2%	-4,9%	-0,2%	-4,3%